

VÝBĚROVÁ REŠERŠE

Z PEDAGOGICKÉ BIBLIOGRAFICKÉ

DATABÁZE

Z ČESKÝCH ČASOPISŮ

NÁRODNÍ PEDAGOGICKÉ
MUZEUM A KNIHOVNA
J. A. KOMENSKÉHO

BŘEZEN

Případné dotazy ohledně přístupu k plným textům níže uvedených zdrojů prosím směřujte na studovna@npmk.cz.

1.

Česká inkluze je drahý diskriminační nástroj : Unie zaměstnavatelských svazů v ministerstvu školství ne vždy nachází partnera / [Czech inclusion is an expensive discriminatory tool : Union of Employers' Associations does not always find a partner in the ministry of education] / Vít Jásek ; Radmil Švancar – cze

In: Učitelské noviny : týdeník pro učitele a přátele školy -- ISSN 0139-5718 [CZ] -- Roč. 128, č. 6 (2025), s. 8-11.

Rozhovor je veden s Vítem Jáskem, výkonným ředitelem Unie zaměstnavatelských svazů, jež sdružuje odborné profesní organizace ve vzdělávání. Diskutují se klíčová témata, mezi něž patří například změny ve školském systému, vliv aktivistických názorů na vzdělávací politiku a výzvy v oblasti inkluze. Jásek kritizuje přehnaný tlak aktivistů na tvorbu školských politik a varuje před nepromyšlenými, uspěchanými změnami, jež nezohledňují odborný konsensus. Poukazuje na to, že inkluze se v praxi stala nákladným a diskriminačním nástrojem, který neřeší dostatečně potřeby nadaných dětí. Zmiňuje také problémy s financováním nepedagogických pracovníků, jež považuje za nedostatečné a neférové, a navrhuje možnost využití firemních prostředků na financování asistentů pedagogů.

systém výchovy a vzdělávání ; školství ; odborná praxe ; inkluze ve vzdělávání ; nadaný ; zvláštní škola ; speciální vzdělávací potřeby ; financování ; nepedagogický personál

<http://katalog.npmk.cz/documents/538960>

2.

Dětská sborová tvorba Jana Bernátka = Jan Bernátek compositions for children's choirs / Stanislav Pecháček -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Hudební výchova : časopis pro hudební a obecně estetickou výchovu školní a mimoškolní -- ISSN 1210-3683 -- Roč. 32, č. 4 (2024), s. 5-12.

Autor se zaměřuje na životní příběh a sborovou tvorbu Jana Bernátka, zejména jeho skladby pro dětské sbory. Text přináší chronologický přehled Bernátkovy tvorby, včetně základních informací o jeho skladbách a jejich hudebních charakteristikách. Bernátek, jenž se původně věnoval klavíru a kompozici, se stal významným skladatelem a učitelem. Jeho dílo, ovlivněné romantismem,

českými klasiky a moravským folklorem, zahrnuje nejen instrumentální, ale i vokální skladby pro sólový hlas a sbory. Dětské sbory, jež tvoří menší část jeho tvorby, se dle autora vyznačují hudební neotřelostí a textovou přitažlivostí, přičemž se tak odlišují od běžné dětské hudby.

hudba ; dílo ; tvůrce ; biografie ; hudební výchova ; sborový zpěv ; zpěv ; lidová kultura ; činnost ; učitel ; Bernátek, Jan ; romantismus

<http://katalog.npmk.cz/documents/538945>

3.

Duševní zdraví a wellbeing : co odhalila nová data o žácích v Praze? / [Mental health and wellbeing : what did new data reveal about pupils in Prague?] / Dominika Matějovcová, Roman Petrenko – cze

In: Školní poradenství v praxi : nový odborný časopis pro poradenské pracovníky – ISSN 2336-3436 -- Roč. 12, č. 1 (2025), s. 9-10.

Článek prezentuje výsledky osmého ročníku výzkumu duševního zdraví a rizikového chování žáků pražských základních a středních škol z přelomu listopadu a prosince 2023. Anonymního dotazníkového šetření se zúčastnilo 10 097 respondentů ve věku 11-21 let. Studie sledovala několik klíčových oblastí: wellbeing (emoční pohodu), celkovou životní spokojenost, příznaky deprese, úzkosti a poruchy příjmu potravy. Výsledky ukazují, že více než čtvrtina žáků (26,1 %) vykazuje velmi nízkou emoční pohodu, přičemž situace je statisticky významně horší u žáků od 14 let výše. Pozitivním zjištěním je mírné zlepšení v oblasti životní spokojenosti (56,2 % spokojených žáků) a nárůst podílu žáků bez příznaků deprese. Naopak byl zaznamenán nárůst příznaků úzkosti, zatímco výskyt poruch příjmu potravy stagnuje. Ve všech sledovaných oblastech vykazují horší výsledky dívky oproti chlapcům.

duševní zdraví ; wellbeing ; žák ; výzkum ; deprese ; úzkost ; základní škola ; střední škola ; věk 11-21 ; 2023

<http://katalog.npmk.cz/documents/538700>

4.

ePsycholog.cz : dostupná a inovativní podpora péče o duševní zdraví dětí a dospívajících / [ePsycholog.cz : accessible and innovative mental health support for children and adolescents] / Michal Jabůrek, Hynek Cígler, Adam Ťápal – cze

In: Školní poradenství v praxi : nový odborný časopis pro poradenské pracovníky – ISSN 2336-3436 -- Roč. 12, č. 1 (2025), s. 11-14.

Služba ePsycholog.cz nabízí rodičům online nástroj pro včasné posouzení psychických potíží u dětí ve věku 2–15 let. Prostřednictvím adaptivního dotazníku hodnotí pravděpodobnost výskytu problémů jako ADHD, PAS, úzkosti a poruch učení. Po vyplnění dotazníku rodiče obdrží zprávu

s výsledky a doporučeními. Služba také obsahuje databázi odborníků, články a online konzultace. Cílem služby je zlepšit dostupnost psychologické podpory a prevenci duševních potíží.

duševní zdraví ; žák ; dotazník ; pedopsychologie ; psychologie ; rodiče ; prevence ; věk 2-15

<http://katalog.npmk.cz/documents/538703>

5.

Inovace měření školního klimatu a prevence sociálně-patologických jevů : nástroj YoungLink / [Innovations in school climate measurement and prevention of socio-pathological phenomena : the YoungLink tool] / Dušan Brabec, Adam Klocek, Tomáš Lintner – cze

In: Školní poradenství v praxi : nový odborný časopis pro poradenské pracovníky -- ISSN 2336-3436 -- Roč. 12, č. 1 (2025), s. 15-17.

Článek se zaměřuje na nástroj YoungLink, který slouží k efektivnímu měření školního klimatu a vztahových dynamik ve třídách. Měření vztahů mezi žáky je klíčové pro prevenci šikany a podporu duševního zdraví. Tradiční sebehodnoticí metody často neodhalí skryté problémy, a proto YoungLink kombinuje psychometrické a sociometrické přístupy. Využívá herní prvky a relační sociometrii, která umožňuje žákům identifikovat vztahy mezi spolužáky a poskytuje školám přehledné výsledky v reálném čase. Výstupy pomáhají učitelům včas rozpoznat potenciální problémy a efektivně na ně reagovat.

klima školy ; klima třídy ; vztahy mezi vrstevníky ; interpersonální vztahy ; prevence ; duševní zdraví ; hodnoticí kritérium

<http://katalog.npmk.cz/documents/538754>

6.

Libereckému kraji budou radit mladí / [Young people will advise the Liberec Region] / Petr Husník – cze

In: Učitelské noviny : týdeník pro učitele a přátele školy -- ISSN 0139-5718 [CZ] -- Roč. 128, č. 6 (2025), s. 7.

Autor se zaměřuje na aktuální školské a regionální iniciativy v několika krajích ČR. Liberecký kraj zřídil novou komisi pro mladé, jež bude poradním orgánem krajské rady a umožní mladým účastnit se rozhodování o budoucnosti regionu. Královéhradecký kraj investuje do nového stravovacího zařízení pro školáky, jež by mělo být dokončeno do roku 2026. Olomoucký kraj podporuje učně a žáky tradičních i nových oborů prostřednictvím stipendií, aby motivoval k výběru profesí s vysokým uplatněním na trhu práce. Středočeský kraj schválil rozpočet na opravy školských budov, zahrnující například rekonstrukce střech, kotelen a podlah.

systém výchovy a vzdělávání ; školství ; regionální správa ; jídelna ; stipendium ; školní budova ; trh práce ; studijní obor ; uplatnění ; mladí dospělí

<http://katalog.npmk.cz/documents/538959>

7.

Pedagogický odkaz Tibora Sedlického, majstra hudby a spevu = Pedagogical legacy of Tibor Sedlický, master of music and singing / Mariana Kološtová -- slo -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Hudební výchova : časopis pro hudební a obecně estetickou výchovu školní a mimoškolní -- ISSN 1210-3683 -- Roč. 32, č. 4 (2024), s. 18-22.

Autorka v textu reflektuje pedagogický, umělecký, publikační a koncepční přínos Tibora Sedlického, významné postavy slovenské hudební pedagogiky, k jeho 100. výročí narození a 20. výročí úmrtí. Tibor Sedlický, jenž působil jako učitel, hudební pedagog, publicista, dirigent a organizátor hudebního života, měl zásadní vliv na vývoj hudební výchovy na Slovensku ve 2. polovině 20. století. Ve své pedagogické kariéře se specializoval na hudební pedagogiku, sborový zpěv, intonaci a hru na housle, a to i v rámci publikování učebnic a metodických příruček. Jeho práce obohatila slovenskou hudební pedagogiku, zejména v oblasti teorie a praxe hudební výchovy pro děti. Sedlický také aktivně působil v oblasti sborového zpěvu, zakládal a dirigoval sbory a podílel se na publikacích, jež mapovaly historii hudební výchovy.

hudba ; dílo ; tvůrce ; hudební výchova ; vyučovací předmět ; historické hledisko ; učebnice ; publikační činnost ; sborový zpěv ; dějiny ; pedagog ; učitel ; Sedlický, Tibor

<http://katalog.npmk.cz/documents/538947>

8.

Problematická místa studentů učitelství 1. stupně ZŠ při řešení slovních úloh / [Problematic areas for future elementary school teachers in solving word problems] / Jitka Panáčková -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Učitel matematiky -- ISSN 1210-9037 [CZ] -- Roč. 32, č. 4 (2024), s. 194-216.

Článek popisuje definici pojmu slovní úloha, fáze řešení slovní úlohy, možnosti grafického znázornění a potíže žáků při řešení slovních úloh plynoucí z chybného grafického znázornění. Správné grafické znázornění může hrát klíčovou roli v tom, zda žáci úlohu pochopí, či nikoli. Autorka článku si dala za cíl zjistit, jakým způsobem slovní úlohy graficky znázorňují studenti čtvrtého ročníku oboru učitelství prvního stupně základní školy Pedagogické fakulty Masarykovy univerzity v Brně v závěru podzimního semestru 2023/2024. Výzkumu se zúčastnilo 75 studentů a dle výsledků 16 % dotazovaných nezvolilo vhodné grafické znázornění zadané slovní úlohy. Autorka se studenty jejich znázornění konzultovala za účelem minimalizace chyb, které by si studenti mohli odnést do své učitelské praxe.

matematika ; řešení úloh ; škola ; základní škola ; první stupeň ; učitel ; matematická gramotnost ; role učitele ; vzdělávání učitelů ; slovní úlohy ; 2023-2024

<http://katalog.npmk.cz/documents/538786>

9.

Proč nepodcenit ranou intervenci / [Why not to underestimate early intervention] / Autorský tým NPI ČR -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Informatorium 3-8 : časopis pro výchovu dětí od 3-8 let v mateřských školách a školních družinách -- ISSN 1210-7506 -- Roč. 32, č. 2 (únor) (2025), s. 9-11.

Článek popisuje, co je to raná intervence, pro jaké děti je určena, jaké jsou její cíle a jaký je její význam. Je určena především dětem se speciálními vzdělávacími potřebami a dětem s vývojovými obtížemi. Raná intervence může hrát klíčovou roli při přechodu z mateřské do základní školy. V rámci rané intervence se u dítěte podporuje rozvoj slovní zásoby, exekutivních a kognitivních funkcí, nebo samoobsluha a samostatnost. Cílem rané intervence je předcházení negativního vývoje dítěte.

dítě ; raná péče ; předškolní dítě ; výchova v raném dětství ; zdraví ; postižený ; speciální vzdělávací potřeby ; přechod z mateřské na základní školu

<http://katalog.npmk.cz/documents/538846>

10.

Přehled matematických soutěží pro žáky 2. stupně ZŠ i studenty SŠ / [Overview of mathematics competitions for lower and upper secondary school pupils] / Gabriela Žárská, Petr Zemánek -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Učitel matematiky -- ISSN 1210-9037 -- Roč. 32, č. 2 (2024), s. 107-120.

Článek navazuje na předchozí text "Přehled matematických soutěží pro žáky 2. stupně ZŠ" z předminulého čísla. Přináší chronologický přehled soutěží pro žáky 2. stupně základních škol a žáky středních škol se základními informacemi, ukázkovým příkladem a odkazem na webové stránky.

soutěžení ; soupis ; matematika ; úroveň vědomostí ; znalost ; žák ; řešení úloh ; základní škola ; střední škola ; druhý stupeň ; věk 10-19

<http://katalog.npmk.cz/documents/538788>

11.

Sbírky maturitních úloh z matematiky z let 1879-1934 / [Collections of school leaving examination mathematics questions from 1879-1934] / Dag Hrubý -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Učitel matematiky -- ISSN 1210-9037 [CZ] -- Roč. 32, č. 4 (2024), s. 217-228.

Autor porovnává pět sbírek maturitních úloh matematiky vydaných mezi lety 1879-1934. Všechny jím porovnávané sbírky jsou součástí fondu Pedagogické knihovny J. A. Komenského.

Porovnává obsah sbírek a uvádí řešení jednoho příkladu z každé sbírky. Závěrem konstatuje, že sbírky maturitních úloh vydané před rokem 1908, kdy se uskutečnila tzv. Marchetova reforma, jsou obtížnější než ty sbírky, které byly vydané později.

matematika ; škola ; střední škola ; maturita ; komparace ; empirický výzkum ; matematická gramotnost ; dějiny ; historické hledisko ; Národní pedagogická knihovna Komenského (Praha, Česko) ; 1879-1934

<http://katalog.npmk.cz/documents/538787>

12.

Středoškolských kapacit všeobecného směru přibývá : se zaměstnaností jsou na tom nejlíp technici / [High school capacities in general education are increasing : technicians have the best employment rates] / Petr Husník – cze

In: Učitelské noviny : týdeník pro učitele a přátele školy -- ISSN 0139-5718 [CZ] -- Roč. 128, č. 6 (2025), s. 4-6.

Článek se zaměřuje na současnou situaci na středních školách v České republice a na rostoucí kapacity všeobecných maturitních oborů, přičemž se zmiňuje o různých regionech a rozdílech v přístupu k těmto oborům. Nejvíce nových míst přibývá v lyceích a čtyřletých gymnáziích, ale v některých krajích, například v Moravskoslezském, se kapacity nezvyšují. Rodiče a žáci čelí výzvám při výběru vhodného oboru, což je ovlivněno nejen zájmem o školu, ale také předpokládaným uplatněním na trhu práce. Podle analýzy Úřadu práce se ukazuje, že nejlepšími volbami pro budoucí zaměstnání jsou technické obory a lycea, která kombinují odborné vzdělání s všeobecným přehledem.

systém výchovy a vzdělávání ; střední odborná škola ; střední odborné učiliště ; gymnázium ; lyceum ; studijní obor ; trh práce ; všeobecné vzdělání ; uplatnění

<http://katalog.npmk.cz/documents/538949>

13.

Ukrajinské koordinátorky v Česku / [Ukrainian coordinators in Czechia] / Marie Jelínková, Ina Avramioti -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Sociální práce = Sociálna práca : odborná revue pro sociální práci -- ISSN 1213-6204 -- Roč. 24, č. 5 (2024), s. 49-63.

Článek přibližuje roli tzv. ukrajinských koordinátorek, Ukrajek dlouhodobě žijících v České republice, které v různých oblastech vykonávaly interkulturní, terénní a/či sociální práci s ukrajinskými nucenými migranty. Oslovené koordinátorky především pomáhaly s tlumočením a zprostředkovávaly kontakt svých krajanů s českými institucemi. Článek vychází z výzkumu, který byl realizován mezi říjnem 2023 a únorem 2024 prostřednictvím rozhovorů s patnácti ukrajinskými koordinátorkami převážně ve středním věku. Za největší problém respondentky

považují nevyhovující legislativu a psychickou zátěž, oceňují podporu ze strany zaměstnavatele a spolupracovníků. Většina respondentek považovala v době rozhovoru za obtížné také oddělení soukromého a pracovního života.

migrant ; sociální práce ; odlišný mateřský jazyk ; čeština jako cizí jazyk ; cizinec ; výzkum ; sociální inkluze ; sociální integrace ; zkušenost ; cizinecká politika ; tlumočení ; Ukrajina ; Česko ; Ukrajinci ; 2023-2024

<http://katalog.npmk.cz/documents/538810>

14.

Úlohy s tematikou pravděpodobnosti na 1. stupni základní školy : zkušenost z realizace projektu / [Probability tasks at elementary school : experience from the project] / Eva Nováková, Růžena Blažková -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Učitel matematiky -- ISSN 1210-9037 [CZ] -- Roč. 32, č. 2 (2024), s. 78-94.

Článek poskytuje několik námětů, jak žákům prvního stupně představit téma pravděpodobnosti. Autorky vycházejí ze zkušeností při řešení rozvojového projektu, který byl řešen v letech 2019-2022 ve spolupráci Fakulty sociálních studií a Pedagogické fakulty Masarykovy univerzity v Brně. Projekt kombinoval jak pracovní listy s úlohami, tak výuková videa a vycházel z posuzování pravděpodobnost jevů, které žáci znají z běžného života. Článek uvádí i ukázky žákovských řešení.

matematika ; pravděpodobnost ; škola ; základní škola ; první stupeň ; žák ; projekt ; matematická gramotnost ; 2019-2022

<http://katalog.npmk.cz/documents/538783>

15.

V matematice se žádná velká revoluce nekoná / [There is no big revolution happening in mathematics education] / Zuzana Růžičková -- cze

In: Učitelské noviny : týdeník pro učitele a přátele školy -- ISSN 0139-5718 [CZ] -- Roč. 128, č. 6 (2025), s. 14.

Článek se zaměřuje na revizi RVP pro matematiku a její dopady na výuku. Autorka vyjadřuje úlevu, že i přes počáteční obavy z výrazného zjednodušení učiva se nová verze RVP neukázala jako dramatické zhoršení. Do učiva byly opět zařazeny funkce, geometrie, tělesa a kombinatorika. Autorka však kritizuje absenci nepovinného učiva a zdůrazňuje problém s nedostatkem minimálního počtu hodin pro výuku matematiky, což by mohlo ohrozit efektivní rozvoj matematické gramotnosti u dětí.

systém výchovy a vzdělávání ; rámcový vzdělávací program ; matematika ; matematická gramotnost ; vyučovací předmět ; výuka ; kritičnost ; učivo ; geometrie ; revize

<http://katalog.npmk.cz/documents/538961>